

Pukovnik Đorđe Stanić: „Metodičke osnove taktičke obuke artiljerije“

Izdanje Vojnoizdavačkog zavoda, Beograd 1981. godine

Knjiga pukovnika Đorđa Stanića »Metodičke osnove taktičke obuke artiljerije« rezultat je višegodišnjeg rada autora na izučavanju teorijskih i praktičnih problema nastave, a posebno pitanja pripremanja, organizovanja, izvođenja i vrednovanja taktičke obuke u artiljeriji. Već u svojoj prvoj knjizi slične vrste, »Metodičke osnove vatrene obuke zemaljske artiljerije«, autor je ozbiljno ušao u metodičke probleme obuke artiljerije i na sintetičan način obradio neka metodička rešenja u vatrnoj obuci. S tim u vezi, može se smatrati da su ove metodičke osnove taktičke obuke u artiljeriji i ranije objavljene metodičke osnove vatrene obuke zemaljske artiljerije u izvesnom smislu komplementarne.

U ovoj studiji autor je posebnu pažnju posvetio metodičkim problemima značajnim za dalje unapređivanje taktičke obuke artiljerije, kojima je do sada posvećivana nedovoljna pažnja. Dubinom poniranja u probleme i načinom njihovog objašnjavanja, ova studija u osnovi predstavlja nov pristup metodici taktičke obuke artiljerije.

Knjiga ima dva dela, podeljena u četrnaest poglavlja. Prvi deo je — Opšta pitanja taktičke obuke artiljerije, a drugi — Metodičke osnove realizovanja taktičke obuke artiljerije.

U prvom delu knjige autor posebnu pažnju posvećuje metodičkim problemima unapređivanja taktičke obuke artiljerije. Na eksplicitan način istaknuta je potreba istraživanja u taktičkoj obuci artiljerije koje, po mišljenju autora, treba usmeriti na nove probleme vezane za metodiku taktičke obuke i na dokazivanje ili opo-

vrgavanje jednog broja sada važećih — naročito onih ključnih rešenja, principa, pravila, postupaka i stavova koji postoje (u teoriji ili praksi, ili u obe sfere) i u sadržajima taktike artiljerije i u metodici taktičke obuke. Dalje, autor analizira metodološke mogućnosti istraživanja u taktičkoj obuci artiljerije sa stanovišta karakteristika sadržaja taktike i metodike taktičke obuke i ukazuje na specifičnosti metodološkog pristupa taktičkoj obuci artiljerije. Pri tom autor ističe problem odnosa teorijskog saznanja u miru i borbene prakse, odnosno problem primene i transfera znanja iz mirnodopske taktičke obuke na realne borbene uslove u ratu. Transfer taktičkih znanja, veština i navika usvojenih u mirnodopskoj taktičkoj obuci može se optimalno ostvariti u borbenoj praksi samo ako se obezbedi da se u taktičkoj obuci artiljerije razvijaju sposobnosti taktičkog mišljenja, stvaralaštva i kritičke misli — kao fundamentalnog i nezamenljivog preduslova za mogućnost transfera iz jednih (mirnodopskih) na druge složenije (borbene) uslove, i ako se uslovi izvođenja mirnodopske obuke optimalno približe borbenim uslovima.

Pored ovih, autor u prvom delu knjige razmatra i pitanja sadržaja, funkcije i zadataka taktičke obuke artiljerije, ergološko-metodičke i socio-metodičke karakteristike taktičke obuke artiljerije i daje kratak osvrt na istorijski razvoj taktičke obuke artiljerije.

Drugi deo — Metodičke osnove realizovanja taktičke obuke artiljerije obuhvata veći deo knjige i podeljen je na osam poglavlja. U ovom delu knjige autor je posebnu pažnju posvetio: (1) metodičkim problemima približavanja taktičke obuke artiljerije realnosti borbenih uslova, i (2) razvijanju i negovanju taktičkog mišljenja učesnika taktičke obuke, kao jedne od najvažnijih implikacija koncepcije i doktrine opštenarodne odbrane na taktiku i taktičku obuku. Ovom metodičkom pitanju u dosadašnjoj metodičkoj literaturi i periodici nije se poklanjala odgovarajuća pažnja.

Autor ističe da je, pored ostalog, cilj taktičke obuke da uvek nastoji da pronalazi nove mogućnosti stalnog i što je moguće većeg približavanja obuke realnosti borbenih uslova. Međutim, razlike između uslova pod kojima se izvodi taktička obuka artiljerije u mirnodopskom periodu i uslova ostvarivanja stvarnih borbenih zadataka u ratu nužno su i objektivno postojeće, i ne mogu se potpuno prevazići nikakvim metodičkim merama i postupcima. Kao uslov za što viši kvalitet približavanja taktičke obuke artiljerije uslovima borbenih dejstava, autor ističe nekoliko osnovnih pretpostavki: poznavanje opšte fizionomije budućih borbenih dejstava;

poznavanje osnovnih elemenata naše koncepcije i doktrine opštenarodne odbrane; poznavanje ratne veštine u celini, posebno strategije oružane borbe, i dr.

Jedan od najvažnijih vaspitno-formativnih zadataka taktičke obuke artiljerije, naročito u obuci pitomaca, slušalaca i starešina, prema mišljenju autora, jeste stvaranje optimalnih metodičkih uslova za razvijanje kritičkog i kreativnog taktičkog mišljenja. Taktičko mišljenje zahteva dve globalne grupe sposobnosti: (1) aplikativno-reproduktivne — kod kojih se, najčešće, zahteva otkrivanje taktičkih odnosa u sličnim taktičkim situacijama, i (2) produktivno-stvaralačke — gde se radi o otkrivanju raznovrsnih taktičkih odnosa koji ne proizlaze direktno iz ranijeg iskustva. Prema tome, struktura i suština mehanizma stvaralačkog taktičkog mišljenja je sposobnost reorganizacije i transformacije taktičkog iskustva.

Pored navedenih problema, autor je u drugom delu knjige obradio i ova pitanja: organizaciju taktičke obuke artiljerije; metode taktičkog obučavanja; nastavne objekte i sredstva u taktičkoj obuci artiljerije; taktičku obuku artiljerijskih starešina i komandi uz funkciju; vrednovanje taktičke obuke artiljerije; metodičko osposobljavanje pitomaca — slušalaca za izvođenje taktičke obuke vojnika i artiljerijskih jedinica.

Budući da se u knjizi upotrebljava dosta andragoško-pedagoških, didaktičko-metodičkih i sociopsiholoških stručnih pojmova i izraza, to su na kraju knjige data i njihova kratka objašnjenja.

Knjiga »Metodičke osnove taktičke obuke artiljerije«, zajedno sa »Metodičkim osnovama vatrene obuke zemaljske artiljerije«, predstavlja, u metodološkom smislu, didaktičko-metodičku osnovu za izradu i konstituisanje metodičkih priručnika za obuku vojnika, pitomaca i slušalaca vojnih škola (smer artiljerije) i priručnika za obuku artiljerijskih starešina i komandi. Zbog toga, u ovim osnovama nije data konkretna metodička razrada tema i vežbi predviđenih planovima i programima borbene obuke vojnika i artiljerijskih jedinica, odnosno nastavnim programima taktike artiljerije u vojnim školama.

I na kraju, iako ova studija nije rađena kao udžbenik, može se koristiti kao nastavno-obrazovna literatura u vojnim školama — smer artiljerija — za metodičko osposobljavanje pitomaca i slušalaca.

Major

MILAN RADOVINIĆ